

Piše: Igor Isailović

Maniri u Srba

Zemlje sveta su danas različite do te mere da pomislimo da ne živimo svi na istoj planeti. Uzrok te različitosti nije uvek, niti primarno, geostrateški položaj jedne zemlje u odnosu na druge, čak i susedne. Životni uslovi i stepen razvijenosti jednog društva, pre svega, zavisi od unutrašnje organizacije same zajednice, pravila ponašanja, sistema kontrole tj. vladavine prava. Daleko bitnije od svega jeste svest nacije i maniri koji se u jedan narod usađuju vekovima. Promene u svakom smislu te reči jesu višegodišnji ili tačnije višedecenijski proces cele nacije.

Osećaj za pravdu, rodoljublje, patriotizam, empatija, buntovnost, hrabrost, svakako jesu odlike kojim se možemo pohvaliti ali to sigurno nije dovoljno da dostignemo nivo razvijenosti koji su dostigle pojedine zemlje Sveta.

Maniri koji su duboko usađeni u nas a koji nam smetaju da dostignemo željeni nivo su brojni, i nažalost svi smo toga svesni ali ništa ne preduzimamo da to izmenimo.

Dobro je poznata srpska krilatica „da niko ne možeto toliko malo da nas plati koliko mi malo možemo da radimo“. Dobrog stručnjaka danas je jako teško pronaći. Cena usluge dobrog stručnjaka jeste visoka i nikada ne predstavlja problem a toliko je nezaposlenih i loše plaćenih radnika. Zar taj podatak nikome ništa ne govori? Nije li to dobar podstrek da poradimo na tome da sve što radimo, radimo na veličanstven način?

Plaćanje fiskalnih obaveza u Srbiji se u većini slučajeva ne smatra patriotskim činom, već krajnjom merom koja nije mogla da se izbegne na bilo koji drugi način. Imajući u vidu da se sistem funkcionisanja države bazira na fiskalnim prihodima, nejasno je kako nemamo tu predstavu da ćemo imati jaku državu samo ukoliko blagovremeno i izdašno punimo državni budžet.

Brza zarada je imperativ u Srba i prečesto jedini cilj u planiranju životnih prihoda. Većina razvijenih zemalja kojima težimo ima usađena tri plana: kratkoročni, srednjoročni i dugoročni. Primat u planiranju uvek daju dugoročnim planovima pa srednjoročnim pa tek na kraju kratkoročnim. Jedan Skandinavac će svoj poslovni život uvek bazirati na prihodima i poslu koji će vremenom da rastu dok je naš fokus uvek na odmah i sve, pa neka bude sutra šta biti mora.

Naš odnos prema životnoj sredini je najblaže rečeno čudan. Čudimo se podacima da živi-

mo u nezdravoj životnoj sredini a grejemo se na drva. Pustošimo šume bez ikakvih dozvola. Kaznena politika za šumske krađe je najblaža na svetu. Borimo se protiv obnovljivih izvora energije na sve moguće načine kao da je reč o najvećem zagađivaču planete. Zaboravljamo da kako sejemo tako ćemo i da žanjemo.

Suština ispred forme za nas je misaona imenica. Servirati digresivne i nebitne teme Srbima je danas tako lako da se svi oni koji imaju potrebe da nešto prikriju time bave. Komunalna pitanja samo su u Srbiji politička pitanja. Da li su kocke u gradskoj ulici pravilno složene ili nisu samo u Srbiji zaslužuju pažnju veću od jedne minute, da ne kažem da smo tom temom bili zaokupljeni više od mesec dana. Šta je ko rekao, šta je ko pomislio, šta ko smerava večna je tema za široke narodne mase. Parifikacija uspeha, napretka, rast BDP-a, planovi za budućnost samo su kod nas u drugom

Nerealnost je reč kojom bi mogao da opišem naša očekivanja od drugih ljudi, prirode i od Boga. Smatramo da bi grad i država trebalo odmah da budu lepši i bolji a još uvek imamo manire da praznimo pepeljaru iz vozila u pokretu, bacamo smeće van kante za smeće, krećimo stan svake decenije.

planu. Maniri zrelog Srbina često bivaju identični dečijim manirima. Da pojasnim, umesto da se bavimo suštinom često nas prevare da raspredamo o temama o kojima toliko malo znamo a kojima se bavimo kao da su za spas porodice i nacije.

Nerealnost je reč kojom bi mogao da opišem naša očekivanja od drugih ljudi, prirode i od Boga. Smatramo da bi grad i država trebalo odmah da budu lepši i bolji a još uvek imamo manire da praznimo pepeljaru iz vozila u pokretu, bacamo smeće van kante za smeće, krećimo stan svake decenije. Smeta nam rekonstrukcija ulica i fasada, smeta nam razvoj dela grada i države, prema novim stvarima smo apsolutno zatvoreni, očekujemo veće zarade a svo vreme na poslu razmišljamo o kraju radnog dana.

Svi se borimo za nezavisnost svega od svačeg a kada na test dođe naša odlučnost poklekujemo i pre nego što se to izusti. Danas su najveći borci za nezavisnost profesije obično najnezavisniji od bilo koga i kao takvi ustavna kategorija a sa druge strane kada je potrebno i da dokažu da su nezavisni u praksi popuste na bilo koji pritisak. Ko danas može da posumnja u nezavisnost pravosuđa od izvršne vlasti? Sistem izbora i razrešenje nosioca sudijske vlasti po ustavu je tako postavljen da o tome odlučuje posebna grana vlasti tj. sudska vlast. To što pojedine sudije danas (obično najglasniji borci za nezavisnost) nemaju hrabrosti da profesionalno obavljaju svoju funkciju jeste njihov problem ali i problem društva u celini. Očekivati stakleno zvono za svakog od nas jeste iluzorno.

Svi očekujemo od birokratije veću efikasnost a u jasnom verbalizovanju svojih zahteva ne uložimo ni 5 minuta naše pažnje. „Treba mi ovo za ono“

jeste toliko česta rečenica da službenici često pomisle da bi trebalo da znaju šta žele stranke.

Vreme u Srbiji je danas veoma jeftino. Čekanje na početak sastanka, besmisleni sastanci, razmišljanje na glas, odlaganje svega iz bizarnih razloga, ucene birokratije i neznanje jesu ispumpane gume automobila zvanog Srbija.

Zdravi pandani, koji će bez sumnje biti seme rasta i razvoja naše privrede, su: Beograd na vodi, nove fabrike i nova radna mesta, putna infrastruktura, rekonstrukcija puteva, trgova, fasada, koncesija za Beogradski aerodrom, srednjoročni plan razvoja Srbije do 2025. godine, smanjenje javnih dažbina, regionalne integracije, digitalizacija, vladavina prava. ▢